

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

ІНСТИТУТ РОСЛИНИЦТВА ІМ. В.Я. ЮР'ЄВА НААН УКРАЇНИ

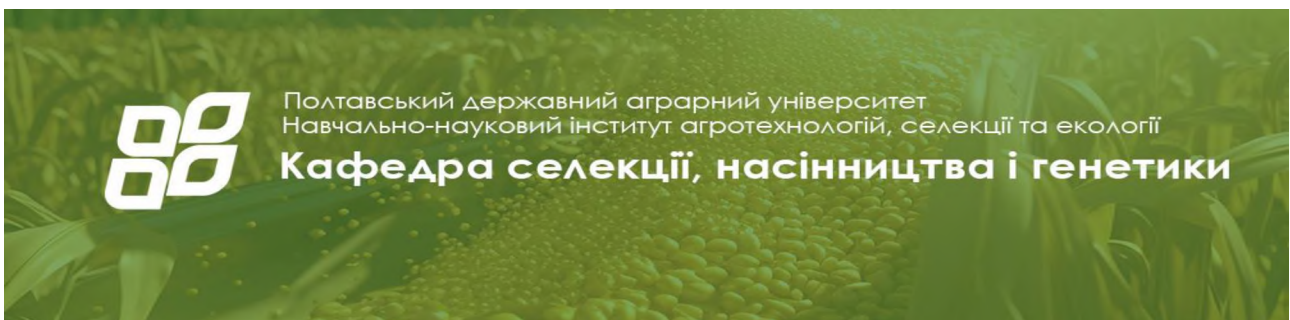
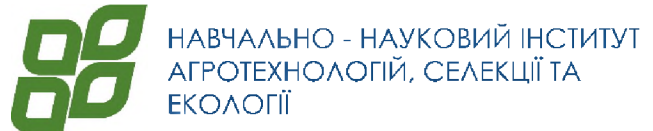
**МАТЕРІАЛИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ
СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”**

м. Полтава, 31 березня 2025 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології
Кафедра селекції, насінництва і генетики

ІНСТИТУТ РОСЛИННИЦТВА ІМ. В.Я. ЮР'ЄВА НААН УКРАЇНИ

***СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ
СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР***

**МАТЕРІАЛИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

31 березня 2025 р.

УДК 631.527: 631.53

Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 березня 2025 року) / Редкол.: М.М. Маренич (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2025. 136 с.

У матеріалах конференції наведено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, а також здобувачів та науковців науково-дослідних установ НААНУ та закладів вищої освіти МОН України.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Маренич М.М. – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;

Тищенко В.М. – завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;

Білявська Л.Г. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;

Кулик М.І. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с.-г. н., професор;

Баган А.В. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;

Юрченко С.О. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;

Четверик О.О. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.;

Шокало Н.С. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;

Криворучко Л.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н.;

Рибальченко А.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;

Барат Ю.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, к. с.-г. н., доцент;

Рожко І.І. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор філософії.

Рекомендовано до друку засіданням вченої ради Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол №8 від 10 квітня 2025 року.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН

Самородов В.М., Маренич М.М. СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВЧЕНОГО-СЕЛЕКЦІОНЕРА В.І. МОСКАЛЕНКА (1925-2008): ДО 100-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ	8
Суворова К.Ю., Леонов О.Ю., Усова З.В. ФОРМУВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО ЗБУДНИКІВ ХВОРОБ У ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ У МИНУЛОМУ СТОЛІТТІ (ХАРКІВСЬКИЙ СЕЛЕКЦЕНТР)	12
Усова З.В., Шелякіна Т.А., Росанкевич О.М., Усова А.О., Усова Н.О. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЯКОСТІ ЗЕРНА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В ІНСТИТУТІ РОСЛИННИЦТВА ім. В.Я. ЮР'ЄВА НААН	15
Буйдін В.В., Буйдін Ю.В., Самородов В.М., Шиян О.О. СЕЛЕКЦІЯ ПІВОНІЇ В УКРАЇНІ: ЧАС І ЗДОБУТКИ ВАСИЛЯ ГОРОБЦЯ	18

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МЕТОДІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР

Білявська Л.Г., Діянова А.О., Білявський Ю.В. РЕЗУЛЬТАТИ СЕЛЕКЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВОЇ ЛАБОРАТОРІЇ СЕЛЕКЦІЇ, НАСІННИЦТВА ТА СОРТОВОЇ АГРОТЕХНІКИ СОЇ	22
Палінчак О.В., Заверталюк В.Ф. РЕЗУЛЬТАТИ ЛІНІЙНОЇ СЕЛЕКЦІЇ КАВУНА ЗВИЧАЙНОГО	24
Маренич М.М., Куряча К.О. ВПЛИВ ПІДБОРУ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ НА ВРОЖАЙНІСТЬ В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	27
Барилко М.Г., Захаренко В.А. ОЦІНКА РІВНЯ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДНИХ ПОПУЛЯЦІЙ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ЯРОГО)	29
Маренич М.М., Овсяник О.О. ВПЛИВ СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ НА ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННІ ОЗНАКИ КОНОПЕЛЬ ПОСІВНИХ	31
Єгоров Д.К., Єгорова Н.Ю., Реліна Л.І., Бордун М.Д. ВПЛИВ ДЕЯКИХ ФАКТОРІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ НА СЕЛЕКЦІЙНІ ІННОВАЦІЇ СІЛЬГОСПКУЛЬТУР В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	33
Зінченко С.В., Лозінський М.В., Самойлик М.О., Устинова Г.Л. ВИКОРИСТАННЯ ПОЛТАВСЬКОГО ІНДЕКСУ ПРИ ДОБОРАХ У ПОПУЛЯЦІЯХ F ₂₋₃ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	36
Солонечна О.В., Рябчун В.К. СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ КОЛЕКЦІЙНИХ ЗРАЗКІВ ЯРОЇ М'ЯКОЇ ПШЕНИЦІ ЗА СТІЙКІСТЮ ДО БУРОЇ ІРЖІ	38

Басюк П.Л., Грабовський М.Б., Павліченко К.В., Німенко С.С., Мандриш О.Ю., Железняк В.В. ДИНАМІКА ЗМІНИ ВМІСТУ СУХОЇ РЕЧОВИНИ У РОСЛИНАХ КУКУРУДЗИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ МІКРОДОБРИВ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ	41
Кулик М. І., Рожко І. І. АНАЛІЗ СОРТІВ БОБОВИХ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ЗА ГОСПОДАРСЬКО-КОРИСНИМИ ОЗНАКАМИ, КІЛЬКІСНИМ ТА ЯКІСНИМ СКЛАДОМ В РЕЄСТРІ СОРТІВ РОСЛИН	44
Чернобай С.В., Рябчун В.К., Мельник В.С., Капустіна Т.Б., Щеченко О.Є. МЕТОДИ СТВОРЕННЯ НОВОГО СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ТРИТИКАЛЕ	46
Коваленко Н.П., Поспелова Г.Д. АНГЛІЙСЬКІ ТРОЯНДИ СЕЛЕКЦІЇ ДЕВІДА ОСТІНА	49
Долгальова Ю.А., Куманська Ю.О., Лозінський М.В., Сидорова І.М. ОЦІНКА СПЕЛЬТОПОДІБНИХ ЧОРНОБИЛЬСЬКИХ РАДІОМУТАНТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА НАТУРОЮ ЗЕРНА	52
Тищенко В.М., Криворучко Л.М., Котелевський Є.Ю., Коваль Д.О. РІВЕНЬ ФОРМУВАННЯ І МІНЛИВІСТЬ КІЛЬКІСНИХ ОЗНАК СОРТУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОНАТА ПОЛТАВСЬКА ПРИ ФРАКЦІЙНОМУ ВИРОЩУВАННІ ЗЕРНА	54
Жук О.І. ВРОЖАЙНІСТЬ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ЗА УМОВ ПОСУХИ	56
Чернобай Ю.О., Рябчун В.К., Кузьмишина Н.В., Шиянова Т.П. ЗБЕРІГАННЯ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР У КОНТРОЛЬОВАНИХ УМОВАХ	60
Оборонова А.В., Поспелов С.В. ГІСОП ЛІКАРСЬКИЙ: СПОСОБИ РОЗМНОЖЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ	61
Голуб О.Р., Коваленко Н.П. СЕЛЕКЦІЯ КУКУРУДЗИ НА СТІЙКІСТЬ ДО ХВОРОБ	63
Баган А.В., Рибкін В.В. АНАЛІЗ СОРТИМЕНТУ НУТУ ЗВИЧАЙНОГО	66
Криворучко Л.М., Сіренко М. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	68
Рибальченко А.М., Ісаков Р.Р. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ НАСІННИЦЬКОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ	69
Баган А.В., Маслівець О.В. НОВІ ПІДХОДИ ДО АДАПТИВНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ЗА УМОВ ЗМІН КЛІМАТУ	72

СЕКЦІЯ 3. СОРТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ УРОЖАЙНОСТІ

Молдован Ж.А., Молдован В.Г. ВПЛИВ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ ГІБРИДАМИ КУКУРУДЗИ СКОРОСТИГЛИХ ГРУП	75
---	----

Четверик О.О., Баган А.В. ВИРОЩУВАННЯ МАЛОПОШИРЕНИХ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ	78
Красовський В.В., Черняк Т.В., Гапон Ю.В., Шкура Т.В. ПОЛІПШЕННЯ КОЛЕКЦІЙНОГО ФОНДУ <i>ASIMINA TRILOBA</i> (L.) DUNAL В УМОВАХ ХОРОЛЬСЬКОГО БОТАНІЧНОГО САДУ	80
Філоненко С.В., Лисак В.М. ПІДБІР ОПТИМАЛЬНОГО ГІБРИДУ – ЗАПОРУКА МАКСИМАЛЬНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	84
Бараболя О.В. РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ БІОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ	87
Барат Ю.М., Баган А.В. ВПЛИВ НОРМИ ВИСІВУ НАСІННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО	90
Шевченко В.О., Поспєлова Г.Д., Коваленко Н.П. ХВОРОБИ М'ЯТИ ТА ЇХ ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ	92
Четверик О.О., Маслівець О.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ АМАРАНТУ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	94
Баган А.В., Євлаш В.В. ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ЯКІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	97
Четверик О.О., Микитенко А.О. ВИРОЩУВАННЯ ВІГНИ В УКРАЇНІ	99
Баган А.В., Словцова В.Д. ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПЕРЦЮ СОЛОДКОГО (<i>Capsicum annuum</i> L.)	101
Юрченко С.О., Кузьменко О.О. ВПЛИВ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ АРАХІСУ (<i>ARACHIS HYPOGAEA</i> L.)	103
Шокало Н.С., Реутенко В.Є. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МІКОРИЗИ ЗА ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	105
Четверик О.О., Мусієнко Н.О. БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ РИЖІЮ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	108
Шакалій С.М., Маслівець О.В. ВПЛИВ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОНЯШНИКА	111
Юрченко С.О., Тутка Т.О. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ЗА ВИРОЩУВАННЯ ЦИБУЛІ НА ПЕРО	113

Баган А.В., Брехунцова О.А. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО	115
Шокало Н.С., Губаренко М.О. ПОЗАКОРЕНЕВЕ ПІДЖИВЛЕННЯ СОНЯШНИКА	117
Шакалій С.М., Мусієнко Н.О. БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ <i>HELIANTHUS TUBEROSUS</i>	119
Юрченко С.О., Мусієнко Н.О. ПРИСКОРЕННЯ ДОЗРІВАННЯ ПЛОДІВ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО	122
Баган А.В., Кириченко Ю.С. ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ОГІРКА ПОСІВНОГО	125
Юрченко С.О., Тутка Т.О. ВПЛИВ СОРТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ МІКРОЗЕЛЕНІ ГОРОХУ	127
Баган А.В., Новохатько С.С. ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ ГАРБУЗА МУСКАТНОГО	130
Юрченко С.О., Маслівець О.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ОГІРКА ПОСІВНОГО В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ГРУНТУ	132
Юрченко С.О., Ковригіна Є.К. ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ПЕРА ЦИБУЛІ ШАЛОТ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ	135

9. Філоненко С.В., Охріменко ВО. Правильний підбір гібриду буряків цукрових – запорука реалізації ними максимальної продуктивності. *Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва*: матеріали Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. м. Полтава, 23 лист. 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. С. 30-32.

10. Філоненко С.В., Питленко О.С. Продуктивність та технологічні якості коренеплодів цукрових буряків вітчизняної та зарубіжної селекції. *Сучасні тенденції виробництва та переробки продукції рослинництва : матеріали IV Всеукраїн. науково-практич. інтернет-конф. ПДАА, кафедра 136 рослинництва, 20-21 квіт. 2016 р.* Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2016. С. 148–154.

11. Щоткін В. Цукрові буряки сьогодні й завтра. *Пропозиція*. 2015. №6. С. 50-53.

РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ БІОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ

Бараболя О.В., доцент кафедри рослинництва, к. с.-г. н., доцент

Полтавський державний аграрний університет МОН України

Урожайність ярої пшениці та якість її зерна значною мірою залежать від правильного дотримання агротехнічних вимог. Рівень ефективності виробництва зерна цієї культури може значно зрости, якщо під час вирощування враховувати всі важливі елементи технології, такі як сортові характеристики, попередники, використання добрив і норми висіву [1].

Сорт має важливе значення для збільшення врожайності сільськогосподарських культур. За оцінками, вплив сорту на загальний урожай становить від 25 до 30 %. Протягом останніх 25 років завдяки селекції врожайність зернових культур зросла на 30-35 %, а в наступні 20 років цей показник зріс на 20-25 %.

Структурні елементи врожаю свідчать, що підвищення продуктивності нових сортів пшениці обумовлено змінами в анатомічних та морфологічних характеристиках рослин. У деяких експериментах спостерігалось зменшення біомаси рослин, але водночас зростала кількість зерен на рослину; в інших випадках відзначено збільшення маси 1000 насінин і їх кількості в колосі, а також більш висока кількість колосів на квадратний метр і зерен у колосі [2]. Проте подальше підвищення продуктивності сортів пшениці стає все більш складним завданням. При виборі сорту для вирощування важливо враховувати

економічні можливості господарства та рівень адаптації сорту до інтенсивності застосовуваних агротехнологій.

Один з ключових факторів, що сприяє підвищенню врожайності та покращенню якості зерна пшениці ярої без значних витрат, — це правильний вибір попередника. Найкращими попередниками для пшениці ярої є багаторічні та однорічні трави, соя, цукрові буряки, кукурудза на силос і зерно [2]. Коло можливих попередників може бути розширене, якщо після збору основної культури висівають сидерати [3].

Згідно з результатами досліджень, врожайність пшениці ярої сорту Харківська 26 без застосування добрив після попередників таких як цукрові буряки, кукурудза на зерно, соя становила відповідно 22,4; 23,4; 25,3 ц/га. За умови внесення добрив у дозі N60P60K60 врожайність становила 27,2; 33,3; 33,8 ц/га.

Серед усіх факторів навколишнього середовища найбільший вплив на розвиток рослинних організмів має режим живлення, який забезпечується правильним чергуванням культур у сівозміні та систематичним застосуванням добрив. Мінеральні добрива є одними з основних елементів технології вирощування, що коригують продукційний процес в агрофітоценозах зернових культур, зокрема й пшениці ярої. Однак система використання мінеральних добрив буде ефективною лише тоді, коли вона забезпечить не тільки досягнення максимально можливого рівня продуктивності сорту в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах, але й максимальну віддачу від витрат, при цьому сприяючи відновленню родючості ґрунтів і позитивному балансу навколишнього середовища [4].

Зважаючи на те, що пшениця яра має не дуже потужну кореневу систему і короткий період вегетації, вона потребує збалансованого і оптимізованого живлення [3]. Вченими встановлено, що внесення мінеральних добрив значно підвищує врожайність та якість зерна пшениці ярої, при цьому оптимальна доза добрив може змінюватися залежно від умов. Узагальнені дані Географічної мережі польових дослідів з добривами показали, що основними елементами живлення, що впливають на врожайність пшениці ярої, є азот, фосфор і калій, причому азот має найбільший вплив. Для опідзолених ґрунтів доцільно використовувати усі три елементи живлення.

На ґрунтах з підвищеним або високим вмістом обмінного калію, таких як звичайні чорноземи, можна обмежитися внесенням тільки азотно-фосфорних добрив. В середньому, використання добрив на ярій пшениці дає приріст врожаю зерна на рівні 4,5 ц/га.

Одним із найефективніших способів керування елементами продуктивності зернових є підживлення рослин азотом. Правильний підбір строків і доз внесення цього елемента дозволяє регулювати інтенсивність кушіння рослин, покращувати формування елементів колосу, зменшувати редуцію стебел та підвищувати якість зерна. Внесення азоту відповідно до потреб рослин на різних етапах органогенезу сприяє його кращому засвоєнню і підвищує коефіцієнт використання поживних речовин. Це також має важливе

екологічне значення: після збору врожаю на полях, де вносили азот, його залишки не перевищують рівень залишку на ділянках без добрив [3].

Отримання високоякісного зерна значною мірою залежить від сортових характеристик пшениці, а також від таких зовнішніх факторів, як кліматичні, погодні та ґрунтові умови. Сорт є основним чинником, що визначає якість зерна пшениці ярої. Проте потенціал сортів реалізується лише за умов оптимізації агротехнічних заходів при вирощуванні, зокрема за рахунок підвищеного рівня мінерального живлення. Селекційна наука забезпечила агровиробництво достатньою кількістю сортів пшениці, які здатні давати високоякісне зерно за умов оптимального вирощування. Більшість таких сортів віднесено до цінних та сильних пшениць під час їх районування.

Список літературних джерел

1. Бараболя О.В., Латиш А.А. Перспективи вирощування пшениці твердої ярої для забезпечення внутрішнього споживання. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. № 27 (1). С. 64–68.

2. Бараболя О.В., Гарагуля Р.О. Вплив строків сівби на продуктивність пшениці ярої м'якої. *Хімія, біотехнологія, екологія та освіта* : збірник матеріалів VII Міжн наук-практ інтернет-конф. Полтава, 15-16 травня 2024. Полтава, ПДАУ, 2024 С 241-243.

3. Бараболя О.В., Латиш А.А. Посів та вирощування ярої твердої пшениці. *Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 верес. 2024 р.)*. Полтава :ПДАУ, 2024. С.69-71

4. Бараболя О.В., Латиш А.А. Яра тверда пшениця – додаткова перевага, простота вирощування. *Ефективне функціонування екологічно-стабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти*. матеріали VIII міжнародної науково-практичної інтернет – конференції. 12 грудня 2024 року, Полтава: ПДАУ, 2024. С. 25-27.